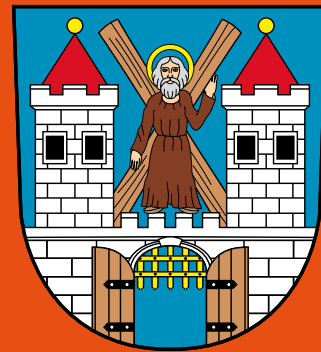

OZVĚNY

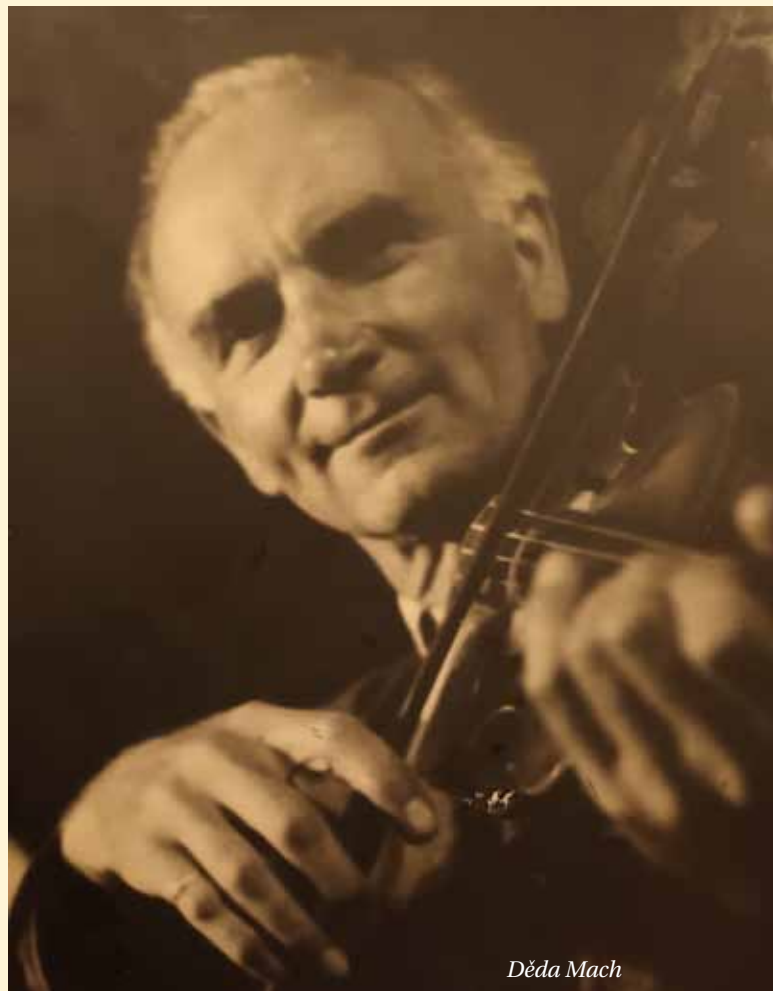
Časopis pro obyvatele Ondřejova, Třeblat a Turkovic

ČÍSLO 1 | BŘEZEN 2023

Foto k rozhovoru s Michalem Svobodou

Jiřina Svobodová

Děda Mach

OBSAH

Slovo starosty 2

Ze života Ondřejova, Třeblat a Turkovic 3

- Rozhovor s Michalem Svobodou ■ Genius loci ondřejovského mlýna
- Ohlédnutí za dobou vánoční ■ Výkroče do roku 2023 pravou nohou ■ Únor bílý, pole sílí.
- A co platí pro nás? ■ Občanská poradna pomáhá na okrese Praha – východ i obětem trestných činů ■ Zachraň žábu ■ 2. ročník memoriálu JUDr. Josefa Lanzendörfera v tenise ■ Kulturní okénko nejen z Ondřejova

Echo z mateřské a základní školy 14

- Závěr roku v kostele ■ Předškolní vzdělávání není prázdný pojem ■ Neviditelná výstava

Z Ondřejovské hvězdárny 16

- Dny se prodlužují a přichází jaro ■ Česká republika je již 15 let členským státem Evropské jižní observatoře ■ Excelentní výsledky českých vědců

SKC 18

- Hvězdné SKC – Sportujeme, tančíme a hostíme hvězdy

SLOVO STAROSTY

Vážení čtenáři,

vánoce i jarní prázdniny jsou za námi a pomalu vyhlížíme teplejší počasí. Věřím, že se Vám podařilo trochu zklidnit životní tempo a nabrat síly do dalších všedních dnů.

I přes zimu pokračují práce na stavbě nové školy. V současné době jsme se již dostali z fáze ryze zemních prací (výkopů, přeložek různých sítí, vrtání pilotů) do období, kdy postupně vyrůstají betonové konstrukce jako základové desky, opěrné stěny a podobně. Zároveň výšky terénu v okolí stavby se začínají blížit výškám finálním. Sníží se tak množství odvážené zeminy i když samozřejmě doprava bude stále intenzivní. Snažím se stále maximálně tlačit na zhotovitele stavby, aby udržoval čistotu chodníků a komunikací na přijatelné úrovni, ale k ideálu to má stále daleko. Na tomto místě musím opět poděkovat Vám všem za trpělivost, se kterou tuto obrovskou zátěž snášíte. Velmi si toho vážím a míru zátěže si uvědomuji.

Více informací o průběhu stavby včetně fotografií a videozáběrů můžete nalézt na webu obce.

Významnou akcí, která již je stavebně dokončena je ČOV a kanalizace v Turkovicích. Stavba je převzata, na ČOV a části kanalizačních řadů je povolen zkušební provoz. U části řadů jsou doplňovány požadované dokumenty, aby zkušební provoz mohl být co nejdříve zahájen v plném rozsahu.

Poslední dokončovanou stavbou je turkovicská hasičská zbrojnice, po překonání problémů s dodávkami některých stavebních materiálů a nezbytnému prodloužení termínu je stavba dokončena a převzata. Výjimkou jsou venkovní zpevněné plochy a terénní úpravy jejichž dokončení v potřebné kvalitě neumožnily klimatické podmínky, dokončeny budou jakmile to počasí dovolí. Zkolaudována byla přízemní část budovy, aby zde mohly proběhnout volby a garáže bylo možné užívat hasičskou jednotkou.

Ještě musím předat jednu nestavební informaci – Ondřejovské slavnosti proběhnou v sobotu 24. června, všichni jste srdečně zváni a prosím o rozšíření informace pokud možno i mezi bývalé možná i budoucí obyvatelé Ondřejova, myslím, že tato akce je ideální příležitost pro příjemná setkání, seznámení, zavzpomínání...

Opět přispívám pouze strohým podáním informací, věřím, že se mi podaří na sobě zapracovat a příště bude můj příspěvek čtivější, zatím to bohatě nahrazují ostatní autoři.

Přeji všem hodně sil, trpělivosti, tolerance v nelehké době a samozřejmě hlavně pevně zdraví.

Vladimír Zámyslický

EDITORIAL

Milí spoluobčané,

začátkem února jsem byla na setkání předškolních pedagogů s docentem Cyrilem Höschlem na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Kromě své odbornosti je p. Höschl především zajímavý člověk, který se umí dívat na svět s humorem a mnohé věci bere s nadhledem. A je pravda, že nadhled všichni potřebujeme.

Cyrl Höschl mluvil o genech a jejich vlivu na chování. Mluvil o jedincích, kteří jsou náchylnější ke stresu. Poukazoval na výzkum u krys. Jak se krysí matka stará o svá mláďata. A ten výzkum zjistil, že stres se spouští především u těch malých krys, které byly málo opečovávány svou matkou. A naopak krysí mláďata, která byla velmi opečovávána, byla zvědavá a nebojácná. Kromě výzkumu a dalších námětech mluvil o významu otců na vývoj dítěte. Na konci nám řekl: „Vztah mezi geny a chováním je asi jako mezi tělesnou výškou a schopností hrát košíkovou.“

Opečovávejme své děti, budou zvědavé a nebojácné.

Jsem ráda za reakce na Ozvěny. Zjistila jsem, že mnozí máte doma zajímavé, cenné dokumenty. Až si říkám, jestli by nestálo za to mít v Ondřejově muzeum. Tolik zajímavých osobností, které tady žily a žijí, a tolik zajímavých dokumentů a fotografií by si zasloužilo někam uložit. Aby tyto cenné svědky doby neokusovaly myši na půdách. Hlavně je důležité si uvědomit, že historie je podstatným vhladem do naší současnosti. Národ, který nezná svou historii, jako by ani nebyl. Učme historii naše děti. Zaslouží si ji znát. Věřím, že článek o ochotnickém divadle si najde své čtenáře, dokonce by bylo fajn, kdyby se ozvali další pamětníci, kteří by rádi některé informace doplnili.

Milí přátelé, doufám, že bude pro Vás čtení podnětné a že třeba vyvolá i diskusi. Myslím, že je fajn, když se člověk setká s tím, že doma debatujete o nastolených tématech. Četba by měla vždycky přinášet debatu.

Romana Brilová

Rozhovor s Michalem Svobodou

O ochotnickém divadle a časech dávno zapomenutých vzpomíná bývalý ondřejovský zubař, amatérský herec a zpěvák. A také amatérský elektrikář. Michal Svoboda zavzpomínal na své rodiče, prarodiče a ochotnické divadlo, kterému patřilo srdce především jeho matky Jiřiny Svobodové.

Jiřina Svobodová

Začneme vyprávění u rodičů.

MS: Moje matka pocházela z Loun. Děda tam byl dlouhá léta ředitelem Vyšší dívčí školy. Když mu bylo 60 let, tak měl dvě možnosti, buď vstoupit do strany, nebo odejít do důchodu. Odešel tedy do důchodu. Někdo se dral na jeho místo, tak mu Pepík Mizera, brácha můj babičky v Ondřejově, doporučil, že je Na Horce ke koupi barák. Děda byl jedinej majetnej člověk v naší rodině. On si vydělal dost peněz hudbou. A pak jestli jste slyšela o doktoru Andresovi.¹

Ano...

MS: Doktor Andres měl za ženu moji tetu Marii Mizerovou, sestru mé babičky. Byl nejenom dobrej doktor, ale byl i finančně docela zdatnej, poradil tedy dědovi, aby investoval do akcií. Děda na tom dost vydělal. Proto mohl koupit barák Na Horce a koupit si auto. Což tenkrát sehnat auto nebylo jednoduché, to měl akorát pan ředitel, pan starosta a pan doktor. Třeba v Lounech byly tenkrát čtyři auta. Z Loun mimochodem pochází Petr Pecina. Už tady nebydlí. Bydlí v Hradci Králové. Občas si mailujem, docela jsme se kamarádili. Můj děda v Lounech učil jeho mámu. Ta na něj vzpomínala, že byl drsnej, že byl schopnej žáka profackovat a přitom, že byl velmi spravedlivej a naučil.

¹ Doktor, v jeho vile je nyní mateřská škola.

Dr. Josef Schieszl:

Dr. Jan Svoboda v kanceláři presidenta republiky.

Dr. Svoboda, kterého jsme 8. ledna t. r. doprovodili k věčnému odpočinku, přišel do kanceláře presidenta republiky v únoru r. 1921 od trestního soudu pražského, kde byl soudcem. Nedostal se do ní z protekce; doporučila ho jen jeho dosavadní práce a ušlechtilá povaha. Byl přidělen nejdříve jako výpomocná síla referátu s agendou velice obsáhlou, důležitou a choulostivou, stal se však brzy sám jejím odpovědným šéfem. Byla to správa pražského hradu, letohrádku a obory Hvězdy a státního statku Lány. Představte si rozsáhlost této agendy! Pražský hrad, viditelný symbol bývalé české slávy, byl po dlouhou dobu ponechán pomalému pustnutí. Za světové války nastěhovali do něho vojáky a hrozno pomyslet, co by se bylo s ním stalo, kdyby světová válka nebyla nám přinesla osvobození. Nebezpečí, jaké pražskému hradu hrozilo, v té době vlastně nikdo ani neznal. Teprve časem se objevilo. A tu bylo úlohou kanceláře presidenta republiky nejen hrad po stavební stránce zabezpečit, ale i uvést jej opět do takového stavu, aby reprezentoval nový československý stát a byl důstojným sídlem hlavy tohoto státu. Byl to ovšem především problém technický, který našel svého muže ve velkém umělici arch. Plečnickovi. Ať jak choulostivá byla úloha usměrnit všechny činitele, různé názory odborných kruhů k dohodě a činu. Dr. Svoboda vždy o každé podrobnosti informovaný, klidný, hájící své dobré stanovisko, aniž snižoval druhé, netoužící uplatnit svou osobu, nýbrž vždy jen věc, lehcí toho docíloval. Historik pražského hradu bude při studiu tohoto období nejčastěji narážet na jeho jméno. Dnes již si jen málo lidí asi vybaví představu, jak vypadal pražský hrad v roce 1918. Teprve když prohlédneme jeho obrazy anebo fotografie z té doby, vidíme, jak ohromná se s ním stala v těch 16 letech změna. Co tu bylo práce!

Nehledíc k podřadnějšímu významu obory a letohrádku Hvězdy, měl Dr. Svoboda na starosti statek Lány. Musil-li v prvním případě znáti historii pražského hradu, mít pochopení pro otázky umělecké a archeologické, vyznat se ve všech otázkách stavebních, musil v případě druhém znáti hospodaření velkostatku jak po

stránce zemědělské, tak lesní. Je pravda, že výkonnými orgány v Lánech jsou odborné síly, ale Dr. Svoboda nespokojil se tím, aby rozhořoval jen na základě návrhů a referátů těchto sil. Chtěl sám znát a znal to, co ke svému odpovědnému rozhodování potřeboval.

Abý tuto ohromnou agendu zvládl, bylo potřebí veliké píle. Dr. Svoboda ji měl. Věnoval se svému úřadu vsutku cele, všechen svůj čas, klada do druhé řady rodinu, kterou tolik miloval.

Nebyla to však jeho píle a jeho nadání, co bylo na něm nejcejnější: to byla jeho vsutku vzácná, přímo výjimečná povaha. Kdo se s ním stýkal mimouřeedně, nemohl tušit, že mluví s člověkem s tak velikými znalostmi. Nepouštěl se do všeobecných rozhovorů, ač by byl mohl při nich oslovovat. Byl málomluvný a skromný. Nikdy se nikam nedral, od nikoho nic nechtěl. Měl vzácné srdce a neobyčejný takt. Byl pámem několika set lidí. Marně byste mezi nimi hledali někoho, kdo by vám řekl, že s ním měl výstup, že byl někdy tvrdý, nespravedlivý. Naopak, potvrdí vám všichni, že to byl nejlepší šéf, který znal podrobně i domácí poměry všech svých podřízených a dovedl pomoci, kde bylo třeba. Ale to neznamená, že byl t. zv. dobrák, který nedovede od svých podřízených chtít to, čím jsou povinni svému úřadu. To se u něho rozumělo samo sebou, třebaš nikdy na nikoho nevykřikl, nikdy se nerozčítil. Jeho povaha jako práce získaly mu úctu a lásku všech jeho podřízených, přátelství kolegů a, co mu bylo jistě nejdražší, úplnou důvěru presidenta republiky. Škoda, že tak záhy odešel!

taky Mizera. Byl to bratr můj babičky. No, pak Kleňhovi, to byla další větev.

Váš děda z tátovy strany byl u Masaryka. Co pro něj dělal?

MS: Byl vrchní oborový rada v kanceláři presidenta. Mám tady přípis, když zemřel v pětaticátým, vyšel v novinách článek.

Vidím, tady JUDr. Jan Svoboda.

MS: Byl nejdřív jako advokát, běžný zaměstnanec, nevím, jakým způsobem se k Masarykovi dostal. Měl pod palcem Lány a všechny pozemky kolem, měl pod sebou spousty lidí, byl asi schopnej a váženej organizátor. Před ondřejovskou školou se zasadil o postavení pomníku.

Máte na mysli Rotmayerův pomník?

MS: Ano, on ho zajistil. Díky tomu, že měl advokátní kancelář a pracoval pro kancelář presidenta Masaryka, tak měl spoustu známostí i mezi architekty.

Jak to s ním bylo dál?

MS: On bohužel zemřel na nádor na mozku. Bylo mu 47 let. Zbyly po něm tři děti. Můj táta, jeho bratr a sestra. To byla maminka holek Poláčkových. Martina, co má Mílu Řezbu, a Renata Schücková. A Jirka, další

Před Andresovou vilou

bratr, byl svobodnej, potom se oženil, ale děti neměl. Vzal si ženu s dítětem. Někde něco řekl, byl takovej rebel, a dostal 2 roky natvrdo. Táta ho kupodivu nějak vysekal, ale nikdy se nám o tom doma nezmínil. My jsme se to dozvěděli, až když jsme byli Jirkovi na pohřbu, kdy to říkal kněz. Dokonce i psali žádost prezidentovi, nevím, kdo byl tenkrát, jestli Zápotocký, nebo Novotný.

Jak se rodiče dostali k ochotnickému divadlu?

MS: Táta k tomu přišel jako slepej k houslím. V Ondřejově bylo pět amatérských scén. A do jednoho se dostala matka i táta a tam se seznámili. Matka chtěla jít od mládí na herečku, což tenkrát bylo něco jako lehčí dívka, takže to děda rázně smetl ze stolu, že jenom přes jeho mrtvolu. A že musí na učitelku, šla tedy na Učitelský ústav v Praze. Nějakou dobu učila na ondřejovské škole, pak toho nechala, dělala úřednici a kreslila přehradu.

No a jak tedy hráli? Kdo je režíroval?

MS: Režie, se kromě dalších, ujal Bohouš Švaříček. Byli se svou ženou Mílou hodně obětaví. Bohouš by obětoval duši i majetek. Naši věnovali divadlu veškeré dovolené. Nikam jsme nejzdili, dělali scénu, řezali kulisy. Matka dělala také režii a táta taky. Pak tady byla důležitá postava, rada Vycpálek. Bydlel na náměstí, proti kostelu, byl zapálenej divadelník. Nevím, čeho byl rada, ale fakt je, že měl známosti třeba v Národním divadle. Opatřil celou scénu pro několik divadel. Nechal přivést kulisy z Národního divadla, které byly asi 6 metrů vysoký, museli jsme je zkra-

Medaile paní Svobodové

covat, aby se nám vešly na Sokol, kde se hrálo. To víte kde je?

Vím, Sokolovna je nad potravinami.

MS: Tam to nebylo vůbec oddělený, byla to jedna místnost. Udělala se ulička, aby mohli účinkující přijít na scénu, postavili se kovový kozy na pódium a musela se celá scéna vytvořit. Nastěhovat židle, poněvadž jinak se v sále cvičilo. Muselo se vždycky všechno vyklízet, pak stěhovat. Švaříček kreslil kulisy. A ještě se divadel účastnili Hacaperkovi, ale ti už tady snad žádný kořeny nemaj, ani žádný potomky. Posledních divadel se účastnily sestry Šiklový². Třeba u Limonádového Joa pomohly s baletními složkami. Máma se s nimi znala od mládí. Táta měl známosti jako advokát mezi her-

² Baletky z Národního divadla.

ci. Ráže, který hrál často krále, rozváděl. Táta taky opatřil mámě doučování. Chodila k Anně Suchánkové, což byla herečka někdy v 50. nebo 60. letech, já se pamatuju, že jsem mámu doprovázel, když k ní chodila na hodiny. Annu Suchánkovou komunisti odstavili, že nesměla hrát, živila se tím, že dávala hodiny mladejm hercům. Matka k ní chodila dost dlouho, pak matce jednoho dne řekla: „Paní Svobodová, já už vás nemám čemu naučit. Matka se pak zúčastnila soutěže amatérských herců v Hronově. Získala tam první cenu za monolog a ztvárnění Maryši, odnesla si medaili od Miloše Nedbala. Máma byla na medaili hrdá.

Vaše matka musela divadlo milovat.

MS: Byla opravdu dobrá. Já mám na magnetofonovým pásku nahrané představení, to fakt běhá mráz po zádech. Třeba hrála Matku od Čapka: „*Matka strhne ze stěny pušku, Tony můj, jdi...*“. Tenhle hovor tam měla, to byla nádhera. Táta byl taky dobrej herec, ale mamka by dala pro divadlo duši. Já se shodou okolností k divadlu také připltěl. Hrál jsem ve hrách, co se tady hrály. Například od Voskovce a Wericha. Těchto her se zúčastnilo snad půl Ondřejova. Měli jsme s tím docela velkej úspěch. Míla Řezbů k tomu dělal hudbu a všechny nás učil zpívat. Třeba Limonádovej Joe, Pavel Řezbů dělal ozvučení a osvětlení a Míla Řezbů všechno kolem muziky, je nadanej muzikant. Nevím, po kom to zdědil, protože není z hudební rodiny. Hrál na několik hudebních nástrojů. My jsme dřív zpívali Rybovu mši, tu tady zahájil můj děda, místní ženy zpívaly, děda je komandoval ta-

Manželé Svobodovi

kovým způsobem, že se tomu dotedka usmíváme. Všecky dirigoval. Přitom hrál jednou rukou na varhany nebo na housle. Na varhany se naučil sám. Byl tady varhaníkem několik let. Jmenoval se Antonín Mach. Byl z pěti dětí a babička byla z šesti.

Vy jste mi říkal, že vaše matka měla zprávu, že....

MS: Že Eleonora z Ehrenbergů původně nechtěla zpívat Mařenku, že to je pod její úroveň. Pak slyšela hudbu a obrátila. Nebyla prý nadšená, když ji prvně oslovili.

A vy jste říkal, že jste měl vazbu i na Beneše.

MS: Tchýně byla Benešová. Byla z druhý větve Benešů. Ale furt ctila Beneše, měla jeho fotku a nějaký věnování. Na Beneše nedala dopustit. Dneska na něm nenechávají nit suchou. Přitom kdo žil v té době, co by dělal jinýho? Z jedny strany šli Němci, z druhý Poláci, z třetí strany Maďaři, co mohl asi tak dělat. Já jsem slyšel, že Pithart sepsal nějakou knížku, kde ho ostře pomluvil, já jsem měl docela vztek, když jsem to slyšel. Četli ji v rádiu. Co tehle o tom potřebuje mluvit. Žil v té době? Nežil. Ex post se dá pomluvit kdekdo. Možná by bylo fajn přečíst si Postupimskou dohodu.

Když jste se narodil, hráli vaši rodiče?

MS: To právě začínali. Bylo tady několik spolků. Já je všecky nevyjmenuju. Tohle bylo pod Sokolama. Pak byl divadelní spolek, kde byl Láďa Padevět. Ten s námi taky hrál. Karel Řezba, táta Míly a Pavla, obstarával elektriku, osvětlení. Pak se

jí chopil jeho syn Pavel. Karel Řezba měl v hlavě celé vedení elektřiny po Ondřejově. Vod tý doby už nikdo neví, jak je to tady zapojené. Všechno objížděl na motorce jako elektrikář. Pavel je po něm, velice šikovnej, pro obec by se rozkrájel.

Ordinaci jste měl v Andresově vile, kde je nyní mateřská škola?

MS: Tam jsem začínal. Uklízela tam paní Mašková. Měl jsem ordinaci od původního vchodu vpravo. Andres byl boží člověk. Já lituju, že jsem ho nepoznal. On všecky děti příbuzných trpěl, ony mu škodily, jak mohly – měl třešně, ony mu je trhaly, všecko možný mu dělaly. Mám od něj zahradní sprchu, kterou měl na zahradě. Nádržka je ze zinkovýho plechu. Jeho syn Jenda byl geometr. Ten už nás moc rád neviděl. Mezi manželi byl víc než dvacet let rozdíl. Teta Mária ještě každému onikala. A oni si s manželem vykali. Vždycky mi říkala: „*Mi chálku šel sem, vzal si buchtu.*“ Měla v kuchyni krásný kachlový kamna, vedle v pokoji taky. Tak na to pamatuji, vždycky tam byly buchtu. Ve vile byly krásný schody. Proti schodům byl nejoblíbenější pokoj, tomu říkali čtrnáctka. Vedle byla kuchyň a všechno příbuzenstvo se sešlo v pokoji. My jsme jako kluci na půdě objevili periskop, ročník 1942. Do dneška krásně ukazuje.

V minulých Ozvěnách jsme mluvili o sovětských vojácích, nedoplňli byste nějaké informace?

MS: Můj děda Mach se přede mnou vyjádřil, že nemá cenu oslavovat hrdinu, když to je voják, kterej znásilnil místní dívku a velitel, když se to dozvěděl, si nechal nastoupit vojáky do řady, ona ukázala, kterej voják to byl. Velitel vytáhl revolver a na místě ho zastřelil. Tak mi to říkal děda. Jestli je to pravda, nebo není, nevím. Fakt je, že tady byla sovětská posádka, byli u nás Na Horce. Bydlel tam mladej důstojník se sluhou. Sluha byl starší pán a ten naše varoval, aby děda svoje dcery radši někam schoval. Že pan velitel je naprosto nevybírávej a že by mohl něco provést. Velitel neustále mával revolverem. Ruce si myl ve splachovacím záchodu a nadával, že musí pokaždý zatáhnout, aby si umyl ruce. Budík prostřelil, protože zvonil. Byl takovej rázný.

Vyprávějte o své maturitě, to bylo také zajímavé, co jste mi říkal.

MS: Špatně jsem pochodil. Dívali se na mě docela špatně. Zachránila mě učitelka chemie. Měla mě v oblíbě, že jsem dobrej

v chemii, tak to nějak zamluvila. Zmínil jsem se, že je jedna z mých oblíbených knížek *První parta* od Karla Čapka. A zmínil jsem se, že máme doma všechna Čapkova díla. Všichni se zatvářili strašně zhnuseně. Bylo to v roce 1966.

MS: Taky se stalo, že můj táta obhajoval sociálního demokrata Rudolfa Bařka. Byl dlouho zavřený. Vypadalo to, že nám udělají doma prohlídku, tátu varoval kolega. Táta všecky knížky s věnováním od Masaryka lífroval pryč. Taky jsme měli příbuznýho, kterej se prohřešil proti mravopočestnosti tím, že někoho převedl přes hranice a dostal 13 let natvrdo. Mladej kluk, nadanej, dědův synovec, František Mach. Napsal tři knížky. *Pěkný. Tři kamarádi* se jedna jmenuje, jako od Remarquy. Pak *Hodiny*, ty dokonce v osmašedesátým zfilmovali. Asi půl hodinovej film. A třetí kniha se jmenuje *Balada o loutkáři*. Když vyšel z vězení, kde si odseděl celých 13 let, už to byl jinej člověk. Byla u toho zajímavá věc. Jeho mamince diagnostikovali rakovinu v bříše, velký nádor. Řekli jí, že má před sebou půl roku života. Pak se dozvěděla, že synek dostal 13 let vězení, a řekla: „*To ne, to já tady musím počkat, až se František vrátí.*“ Ten nádor se zastavil v růstu. Ona tady opravdu celý léta zůstala a až se vrátil, tak umřela.

Máte ještě nějaký příběh k Masarykovi?

MS: Já jsem v té době nebyl naživu. Ale vím, že Masaryk byl laskavý člověk. Když měl nějaký názor, tak si za nim stál. Třeba jak byl Rukopis³, byl dost proti, ale třeba když byl

³ Rukopis Královodvorský a Zelenohorský (pozn. Autora)

Fidlovačka na návsi

A ne na ledajaké nůsi, spíše na náměstí, neboť Ondřejov je přece městečko! Například Josef Láda se o něm ve svých vzpomínkách zmiňuje jako o nedalekém městečku Bačkorov a Ondřejovské domy i kostel vystupují často na jeho původních obrázcích. Ostatně Ladovy rodné Hrástce leží odtud pár kilometrů. O samotném Ondřejově se pak v dnešní době dozvídáme mnohem častěji než jen při četní vzpomínkách slavného malíře, neboť tam sídlí Astronomický ústav ČSAV. Astronomové pracují nad Ondřejovem má kopci — ale my se pro dnešek vrátíme zpátky dolů na návsi, pardon, na náměstí. Stojí tam velice pěkně zrenovovaný státek, takové to selské baroko, s širokým vjezdem vstří a charakteristickou křivkou štítu stavení. Světla nová fasáda, úhledná okénka, jako divadelní kulisa — napadne nás: No přine, divadelní dekorace.

Ondřejoviti ochotníci si to nejen uvědomili, ale svůj nápad také realizovali. A tak se stalo, že vedle obvyklých cedulí a oznamení a poufových a jiných tancovaček, výstavách holubů, slepic a králíků, soutěží o nejkrásnější plátek a nejrychlejší motocykl se objeví různé plakáty hlásající, že „Dramatický odbor Tl Sokol Ondřejov uvádí v rámci Roku českého divadla hru Josefa Kajetána Tyla Fidlovačka aneb Ládný hře a Ládná ručka“. Slavná Fidlovačka se tak po mnoha

peripetích — premiéra měla ve Slavovském divadle roku 1834, pak se hrála ještě v následujícím roce a další zprávy jsou až z roku 1917 z Vlnohradského divadla a z roku 1932 ze samotného Národního — po 149 letech dostala do Ondřejova. Obecenstvo dávnou obsadilo všechny židle, nastoupil teplý srpnový večer a osvětlovač perfektně nasvítit scénu před statkem.

Zněl liberně Skroupovy melodie, děj se odvíjel a vy zcela zapomínáte, že se jedná o ochotnické představení. Herci, a to tam dal Josef Kajetán Tyl 32 postav; hraji, zpívají a tančí napino, mnozí naprosto profesionálně. Diváci se baví dvojnásob, protože většinu účinkujících dobře znají. Podle jmen v programu lze soudit, že se na představení podílejí celé rodiny. V druhé polovině hry, kdy se děj odehrává na samotné Fidlovačce — tradiční slavnosti cechu slavovského — přiveze povozník dokonce na scénu vyřezaný koňský potah naložený úbinkujícími.

Pak už se hra chýlí k závěru, Liduška a Jeník se dostali, utichli se udošili, obecenstvo dotleskalo, někteří protagonisté obdrželi květiny, světla zhasla. Nad Ondřejovem svítí jen kulový společený měsíc. Protože jsem však měla pocit, že pořek je za tolik leti Ondřejovských ochotníků jen málo, napsala jsem o nejnovější premiéře Tylových Fidlovačky I um.

LIBUŠE KOUBSKÁ

v Lounech, projížděl se tam na koni a děda zrovna šel s mámou na procházku, Masaryk se u nich zastavil, pohladil mámu po hlavě, ukazoval jí koně, ptal se, jak se jí vede.

Co byste ještě řekli k divadlu?

MS: Limonádový Joe měl velký úspěch, s tím jsme byli až na Ořechovce v Praze i v Úvalech, to ještě může vyprávět Dáda Böhmová, její muž byl divadelník. Nejslavnější byly Werichovky, od Hašlera hry s písničkářem, třeba Podskalák. A ještě předtím Shakespearovy hry. Večer tříkrálový a Windsorský paničky, tu dokonce hráli dvakrát. Na tom se vyřídili. Byli jsme v Choceradech, Říčanech. Byl tady ještě Luboš Müller, který v pozdějších letech režíroval, je můj současník. Nakonec se naši se Sokolem rozešli kvůli financím.

A proč nějaký spolek nezůstal?

MS: Když zemřeli moji rodiče, tak nějak divadlo padlo. Ještě ho drželi Horákoví, Dana Horáková hrála a zpívala Tornádo Lou v „Limonádníkoví“. Písničky složili dva skladatelé. Jeden byl Jan Rychlík a ten si představte, měl jsem rok přerušovaný studium a rok a půl jsem dělal v pitevně, a oni ho tam přivezli, to bylo v sedmdesátém roce. A tady vám něco ukážu, to byla jedna z nejslavnějších her, režírovala ji mamka. Na náměstí se hrála Fidlovačka. Byla tady přítomná nějaká novinářka, která napsala článek do Lidových demokracie.

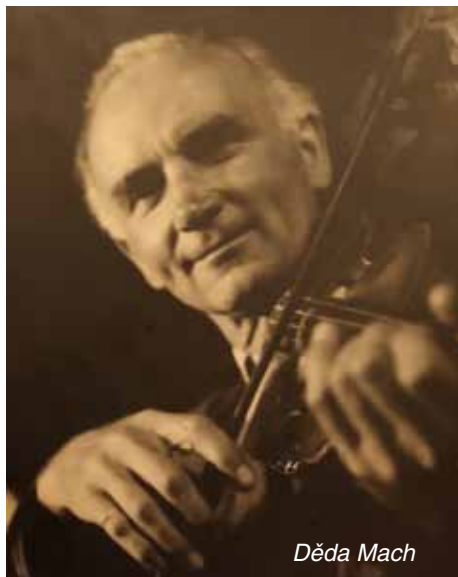
To muselo být náročné na financování. Kdo to financoval?

MS: Ze vstupného. Herci do divadla dávali vlastní peníze. Hrál se dvakrát na louce, tam kde je nyní nová školka. Hrál se tam

Zuzana Vojřívová, což byla hra o Petrovi Vokovi od Jana Bora. Museli se vystěhovat židle, natáhnout elektriku, louka byla volná. Nebylo tam nic. Říkalo se tomu Medřického louka. Páč to dřív bylo Medřickéjch, který maj vedle barák. Dana chodila se mnou do třídy. Lidi se začali smát, někdo z nás se šel podívat nahoru, čemu se smějou, a zjistil, že jak reflektory svítěj přes plátno, tak se na něm promítají slíkájící se postavy. Petr Vodrhánek byl taky úžasnej jako herec a zpěvák a dělal hodně pro Ondřejov, byl otevřená povaha jako Pavel Řezbů.

A jak jste se dostal k hudbě?

MS: Děda Mach byl velkej hudebník. Byl učitel a zároveň hudebník. Hrál na housle, na piáno, Míla a Pavel Řezbů k němu chodili na hodiny klavíru a houslí. Hrál na piano, na varhany, učil pionýry na

Děda Mach

trubku a na housle. Jeho tatínek byl taky muzikant. My jsme museli všichni na něco hrát. Hrál jsem asi 9 let na housle a 5 let na piano, a ještě na zobcovou flétnu.

Vaše maminka musela být zajímavá.

MS: Občas byla na zabití. Pořád musela někoho dirigovat. Jak mám třeba nosit vlasy, pak mě nutila šusták. To bylo pro mě zabíjejí. Šusták jsem nesnášel kvůli zvuku. Pak mi koupila boty, měly kožený podrážky, klapaly, schválně jsem je zapomněl ve škole.

A na hvězdárně, tam jste si jako děti hráli?

MS: Jednou jsme tam vyvedli věc. My jsme Inlivi k elektrice. Jožka Kleczek nám řekl: „Kluci, za dílnou se vyhazují nějaký věci. Tak si pro to klidně dojděte, oni je povevou do šrotu.“ Tak my jsme vzali starej kočárek. Jeli jsme s bratrancelem v sobotu. Objevili jsme tam motor. Odstríhali jsme dráty a motor odvezli na kočárku. A v pondělí byl poprask. Lidi lítali po hvězdárně, především inženýr Topol, že někdo ukradl motor. Oni ho zapomněli vymontovat. Vzácněj servo motor značky ZEISS. Někdo mu řekl, že nás viděl, jak jsme ho vezli na kočáru. On přišel a říkal: „Kluci průšvih, co teď budem dělat, když jste motor úplně rozmontovali. Řekl jsem mu, že bych ho dal dohromady. Matka mi napsala do školy omluvenku. V pondělí jsem šel na hvězdárnu a tam jsem ho dával dohromady. Povedlo se, vyžádal jsem si drátky, bylo tam asi 40 vývodů. Drátky, bužírky a všechno jsem spájel. Topol říkal: „Člověče, to je úžasný, kdybys něco potřeboval, přijď za mnou.“ Asi 30 let potom, to už byli s paní Topolovou rozvedeni a on se odstěhoval, dělal v ČKD v polovodičích v Benešově. Paní Topolová ke mně chodila jako pacientka a já jsem jí jednou řekl: „Paní Topolová, vy se ještě stýkáte se svým exmanželem?“ A ona říká: „Jo, my jsme spolu zadobře.“ A já říkám: „Dělá pořád v polovodičích? Já bych od něj něco potřeboval.“ A ona říká: „A co, tak mi to řekněte, já mu to zavolám.“ Já říkám: „Já bych potřeboval tyristor, takovej větší, 60 ampérověj aby byl.“ A ona: „Já si to napíšu.“ Za tři neděle přišla a řekla: „Tak tady vám to posílám.“ Já říkám: „Co za to?“ A ona: „Nic, to je prej vyřazeněj, on měl špatný vývody, ale vy si je přiděláte.“ Přidělal jsem je a chodí mi dodnes. Dělal jsem si soustruh a mám v něm motor ještě z druhý světový války.

Moc děkuji za milý rozhovor. Věřím, že čtenáři rádi zavzpomínají s námi. V rozhovoru jsou pro autentičnost ponechány slangové výrazy.

Rozhovor s Michalem Svobodou vedla Romana Brilová

Genius loci ondřejovského mlýna aneb letmý ponor do historie domoviny Kruhu přátel hudby v Ondřejově

Není zcela obvyklým jevem, že v malé obci, jakou je Ondřejov, existuje Kruh přátel hudby – organizace nabízející svým posluchačům pravidelné koncerty vysoké umělecké úrovně. Na tom, že i špičkoví interpreti z oblasti klasické hudby se rádi do Ondřejova vracejí, aby se zde podělili s posluchači o svůj um, má bezesporu významný podíl i prostor, ve kterém se hudební večery konají. Prostor sálu v přízemí ondřejovského mlýna. Toto místo, stejně jako celá budova, má velmi osobité kouzlo. Však také za dobu svého více než dvousetletého života široké zdi mlýna nasály mnohé z životních osudů lidí, kteří zde žili, pracovali, setkávali se v dobách hojných a radostných, ale i v dobách strachu, nejistoty a zdánlivé bezvýhodnosti.

Přenesme se do období začátku 19. století do obce Ondřejov, kde byla kolem roku 1820 vybudována sýpka, kam sedláci z povinnosti ukládali díl své úrody.

Z kontribuční sýpky, jejíž více než metr silné kamenné zdi odolávaly zubu času, se po roce 1864 stal špejchar, sklad obilí, se kterým se obchodovalo. Komu byla budova na konci obce prodána, je obestřeno tajemstvím a teprve na přelomu století se objevuje v záznamech Josef Mejstřík, mládek ze senohrabského mlýna, jako majitel této stavby.

Přes Evropu se přelila smršť první světové války, rakousko-uherská říše se rozpadla, země Koruny české se osvobodily z jejího objetí a vše se zdálo být nadějně. A tak i mlynář Josef Mejstřík hleděl do radostné budoucnosti.

Nelenil. Místní zedníci v přízemí vyzdili kuchyň, parádní pokoj, ložnici a špazj a taky šalandu pro mleče, kteří si chtěli počkat na svoji trošku ze mlýna. Ze střechy vylezl komín a na zahradě vykopali studnu.

Když bylo hotovo a Josef Mejstřík měl střechu nad hlavou, objednal tři mlecí stolice a loupačku a tarár se sítý a koukolník a výtahy a transmise a řemeny a šneky a taky zbrusu nový Dieselův dvouválcový motor o výkonu, no považte, třicet koní měl ten motor, zkrátka půlku patra to zabralo, když to všechno přivezli. A těch dřevěných trubek, ba dokonce i ta americká reforma, která dovedla vytřídit mouku na ty nejlepší koláče, tady byla. Přišli zkušený se-

kerníci a za pár týdnů bylo vše pohromadě, motor zabafal, kola se pohnula, řemeny pleskaly, obilí se hrnulo do stolic a mlýn hučel, jak se na něj sluší a patří. Sedláci se nemuseli vláčet s obilím do Senohrab, Chocerad či na Hradec, teď to měli pěkně při ruce.

Mělo to ale jeden háček, Josef Mejstřík nestačil platit dluh, který na mlýnu vázl. Vypadalo to na krach a zastavení mlýna, a tak se někteří ze sedláků dohodli, že společně dluh uhradí a stanou se tak podílníky na díle Josefa Mejstříka. Asi si užil své a kolovaly dokonce pověsti, že si žal léčil v hospodě. Jestli je to pravda, už dnes sotva někdo zjistí, jisté ale je, že když daleko za mořem krachla burza, projevilo se to kupodivu i v Ondřejově. Na scénu vstupuje Antonín Šebl, hostinský a zámožný občan Ondřejova a v roce 1932 vyplácí všem podílníkům jejich podíl. Josef Mejstřík zmizel v propadlišti dějin a mlýna se ujal syn nového majitele, Antonín Šebl junior, takto vyučený mlynář. Mlýn běžel dál a čas taky.

Trochu se začalo stmívat a pak, v roce 1939, se zatmělo v Čechách zcela. Ale mlýn musel běžet dál, mlelo se pro tisíciletou říši a na vývěsní tabuli k názvu Mlýn přibyl název Mühle.

Je po válce, mlynář kupuje novou dvojitou pšeničnou stolicí, diesel už nebfá, transmisiemi točí elektromotory, je nová doba. Ale zanedlouho se zase stmívá. V roce 1948 je vymalováno a mlýn přechází do péče místního JZD. Je konec mletí, jen se šrotuje a pak i to skončí, mlynářova rodina ztichlý mlýn opouští a stěhuje se do nového domu za kopec, snad aby mlýn neviděla. Zůstaly myši a z mlýna je eldorádo pro místní kluky a holky. Ó to byla krá-

sa, z výšky skočit do zbytků zrní, dodnes na to někteří vzpomínají. Pak se naráz rozednilo a z temnoty vystoupila ruina skoro dvě století staré budovy. Je rok 1990 a Antonín Šebl, tentokrát už senior, je opět majitelem mlýna. Je to ale žalostný pohled, díry ve střeše, dvůr zarostlý stromy a houštím ostružin, dřevomorka prokvétá mohutnými trámy a ze střechy smutně vykukuje výtah.

A PŘÁVĚ V TU DOBU DOŠLO K OSUDOVÉMU SETKÁNÍ, KTERÉ BUDOUCNOST MLÝNA ZÁSADNĚ OVLIVNILO.

PAN JAROSLAV ROČÁK VZPOMÍNÁ:

„Ten výtah, ten se mi stal osudným, mám pro tyto výtvary lidského důmyslu slabost. Jeli jsme s chotí jedné krásné jarní neděle náhodou kolem a postranním viděním jsem ho zahlédl. A bylo to. Dírou ze dvora jsem prolezl dovnitř a stál jsem se smutkem v duši před troskami mlýnského složení. Staré prošlapané schody vedou do patra a ještě výš, až pod děravou střechu. Vystrčil jsem hlavu ven a přede mnou se rozevřel úchvatný pohled na mírně zvlněnou českou krajinu Posázaví. V dálce bylo lze tušit Brdy, kraj se koupal v jarním slunci a ptactvo nebeské pělo.

Koupil jsem to a pustil jsem se do oprav. V přízemí se objevily po stržení stropu neporušené mohutné trámy, ozdoba malého sálu, ve kterém od jara roku 2000 zní hudba a kde se konají nejrůznější další akce. A už několik let se na ty trámy dívají z kolíčky oči ondřejovských novorozeňat při jejich vítání do ondřejovského společenství.“

JE NASNADĚ, ŽE REKONSTRUKCE TAKOVÉHO OBJEKTU S SEBOU NESLA ŘADU OBTÍŽÍ.

„Hlavní problém byl rekonstrukci financovat. Odhad nákladů přesahoval deset milionů korun, a i když jsem měl v devadesátých letech dobře fungující soukromou projekční kancelář zabývající se rekonstrukcemi rozveden přenosové soustavy, tolik peněz jsem po ruce neměl. Dohodl jsem se ale se stavitelem a místním rodákem Vladimírem Vodrhánkem na postupné rekonstrukci. To vyhovovalo oboustranně, měl ještě jiné zakázky, a tak práce pokračovaly v době, kdy měl volnou kapacitu a já dost peněz. Byli jsme velmi spokojeni s výsledkem práce jeho pracovníků, Vláďovým vedením stavby i svědomitým doložením všech nákladů na stavbu. Práce byly rozloženy na několik let a v zásadě ukončeny v roce 1998.“

A S JAKOU VIZÍ SE PŘISTUPOVALO K REKONSTRUKCI MLÝNA?

„Původním záměrem bylo vybudovat vlastní objekt pro potřeby kanceláře a ubytování mých pracovníků. Vedlejšími pohnutkami bylo též uchování mlýnského zařízení a též místo pro moji plachetnici, kterou jsem postavil na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let a neměl vzhledem ke své práci dost času plavit se po mořích. Návrh na citlivou úpravu budovy mi vypracoval ateliér architekta Alexandra Gjurice, základní proporce i vnější fasáda budovy nebyly změněny, úpravy spočívaly ve změně počtu a tvaru oken, původně průmyslového charakteru a oken a lodžie ve střeše. Vnitřní uspořádání bylo ovšem zcela jiné, bylo ho potřeba změnit tak, aby vyhovovalo mým potřebám. Z původního bytu vznikla jednací místnost – dnešní sál a byla zřízena příslušná sociální zařízení. V původní sýpce byla zřízena velká projekční kancelář a v podkroví byt. To vše v levém křídle. V centrální části bylo umístěno nové schodiště. V pravém křídle, kde bylo mlýnské zařízení, byla postupně v přízemí zřízena dílna a garáž, později pak pekárna, v patře a podkroví další byty. Pro potřeby mlýnice jsem dodatečně nechal postavit v místním architektonickém stylu příčné křídlo, kam byly přemístěny mlýnské stroje se záměrem vybudovat expozici mlynářství. Tato vize není zatím zcela dokončena.“

Ondřejovský mlýn se stal místem kulturních událostí, kde jsou kromě koncertů vážné hudby pořádány i jiné společenské akce, mezi něž patří debatní večery s významnými osobnostmi kulturního, politického, vědeckého i společenského života naší země, rozhovory s lidmi, kteří navštívili ty nejuvzdálenější konce světa a další podobné akce.

O tom a dalších věcech více v příštím čísle Ozvěň.

V současné sezoně máme před sebou ještě tři koncerty. Dva v rámci koncertní řady KPH, a to 11. března, kdy v sále mlýna vystoupí barytonista Jan Ericsson a Ericsson Quartet a poté 20. května, to přivítáme mladé Quasi Trio ve složení klavír, violoncello a klarinet. Kdo by chtěl zaplout do mimoklasických vod, bude mít možnost 17. března na mimořádném koncertě, kde vystoupí multiinstrumentalista a hráč všech žánrů Ondra Kozák ve spolupráci se svou sestrou Kamilou Mořkovou. Na všechny koncerty jste co nejsrdečněji zváni!

Jaroslav Ročák (pro Ozvěny upravila Kamila Mořková)

Ohlédnutí za dobou vánoční

Po dlouhých třech letech se nám konečně podařilo obnovit zavedenou tradici v SKC

v Ondřejově, totiž poslední předvánoční sobotu 2022 opět zazněla Česká mše vánoční od Jakuba Jana Ryby, lidově nazývaná Rybovka. Nebudeme se zde nyní dlouze rozepisovat o historii našich koncertů – to už totiž udělal ten nejpovolanější z nás, ten, s jehož osobou jsou naše vystoupení neodmyslitelně spjata, totiž prof. Josef „Pepík“ Zicha. Stačí když doma v archivu nebo na stránkách obce Ondřejov najdete Ozvěny 3/2021, vydané v prosinci 2021, a tam si najdete článek „Jak nám kádrali Jakuba Šimona Jana Rybu (1765–1815)“ začínající na stránce šest.

Je na místě udělat přiznání. My, muzikanti a zpěváci, z velké části i vaši sousedé, hrajeme a zpíváme opravdu s chutí. A to až tak moc, že i v covidových letech 2020 a 2021 Rybova mše vánoční v Ondřejově zazněla, byť ne pro veřejnost a trochu jinak, než byste čekali – totiž během venkovní mše svaté nedaleko hvězdárny. (Velký dík za realizaci těchto mší patří Pepovi Hájkovi!) Ano, až tak moc nás to baví. A jsme moc rádi, že i vy chodíte na naše koncerty rádi! Důkazem budiž to, že po tříleté pauze, navzdory relativně zanedbané propagaci a zároveň paralelně probíhající akci v ondřejovském mlýně (za obojí se omlouváme), se 17. 12. v podvečer sešlo takřka plné SKC.

Koncert zahájila slavnostní fanfára. K nemalému překvapení posluchačů však hned za ní nenásledovalo mluvené slovo, nýbrž velbloud. Ten totiž doprovázel tři mudrce z východu, kteří putovali do Betléma. Když se situace vyjasnila a mudrcové se vydali na cestu dále, slova se chopil Pepík. Ale nejen ten. Výtěžek z koncertu v Ondřejově již dlouhé roky pomáhá Dětskému centru Chocerady (přestěhovanému ze Strančic) a pozvání k nám již poněkolkáté přijal i ředitel centra MUDr. Pavel Biskup. Tentokrát ale ne sám, doprovo-

dili jej i Mgr. Pavla Rojová, pracovnice v centru, a jeden z klientů, Jarda. Mohli jsme být také svědky historické události – Pepík předal do vlastnictví DC Chocerady ručně vyráběný dřevěný betlém s figurkami od Mikoláše Aleše – ten byl již několikátým rokem do centra zapůjčen a chodí jej obdivovat i mnozí choceradští kolemdoucí.

Náš koncert je předvánoční, proto jsme si zazpívali i několik koled, čehož se všichni chopili s chutí. Nemohli jsme vynechat vzpomínku na muzikanty a zpěváky, se kterými jsme se již museli rozloučit. Bohužel se nám tento seznam za poslední tři roky rozrostl...

Pak již převzal místo u dirigentského pultu Jáchym Svoboda a zaznělo ono očekávané «Hej, mistře!». Společně jsme si tak mohli prožít zvěstování Kristova narození, přípravy a následný příchod pastýřů k Betlému. Na konci koncertu pak nechyběla koleda Narodil se Kristus Pán, jejíž závěrečné tóny nemohly nechat nikoho chladným.

Naplánovat a zrealizovat podobný koncert není jednoduché, obzvláště když všude okolo běhají různé viry. A ty se nevyhýbají ani nám. Pro představu – během 24 hodin před koncertem nám onemocnělo 5 houslistů/houslistek, nespočet hlasů ze sboru, ze zálohy jsme museli povolát sopranistku a původní sopranistka nám/vám zpívala altové sólo. I přes tyto nástrahy se ale koncert vydařil. A nejen po umělecké stránce – díky vašim štědrým příspěvkům jsme pomohli DC Chocerady částkou přes 7 tisíc Kč, další příspěvky se pak sešly ještě z následujících koncertů. Upřímně Pán Bůh zaplať!

Děkujeme všem, kdo naše úsilí podporují. Na tomto místě pak speciálně vedení SKC, p. Kašparovi a p. Fuchsové, a redakci Ozvěň. Zapomenout nesmíme ani na vydatnou pomoc Martina Macháčka, díky kterému máme na koncertech připravené vždy perfektní občerstvení! Chtěli byste si také s námi zazpívat či zahrát v orchestru, ať už v Ondřejově 16. 12. 2023 nebo i jinde? Velmi rádi vás mezi námi přivítáme! Stačí napsat na vydrar@razdva.cz

Přejeme všem čtenářům požehnaný rok 2023 plný dobrých zpráv!
www.rybovky.cz

Štěpán Vydrař

Vykročte do roku 2023 pravou nohou

Malebná krajina našeho regionu láká k pobytu venku i v zimě. Ať už budou sněhové podmínky příznivé či nikoliv, neváhejte a vydejte se do přírody, budete odměněni dobrým pocitem a poděkuje vám i vaše zdraví. A když už budete sedět doma v teple a budete si číst tento měsíčník, poznačte si třeba do kalendáře akce, které svazek obcí chystá.

Po zimě neuškodí uklidit, a to nejen doma. V členských obcích Ladova kraje se bude uklízet tradičně v rámci akce „Čistý Ladův kraj“, která se svým termínem připojuje k celostátní akci „Uklidme Česko – Uklidme svět“. Ta je letos vyhlášena na soboru **25. března**. V obcích budou vyvěšeny letáčky s pokyny.

Třetí dubnovou sobotu (**15. 4.**) si budete moct vyzkoušet svoji fyzickou na pátém běhu **Poháru Ladova kraje. Pyšelský kopeček** je závod s mnoha kategoriemi, je tu dokonce i běh se psem. Pokud se vám to zalíbí, můžete se zapojit i do šestého pohárového běhu s názvem **Jarní běh v Senohrabech**, který je plánován na čtvrtek **20. dubna**.

Hned v sobotu potom (**22. 4.**) se můžete projít nebo projet na kole, koná se totiž tradiční, už **16. ročník pochodu Krajinou barona Ringhoffer**. Na dvaceti kilometrové trase z Mirošovic přes Velké Popovice do Kostelce u Křížků a Kamenice bude několik zastavení s programem a v cíli opět překvapení.

Na Svátek práce a Den zamilovaných, tedy v pondělí **1. května**, se ve Struhařově u Mnichovic už tradičně koná sedmý běh „ladovského poháru“ **Běh Krásné Vyhličky**. Vede po unikátní panoramatické naučné stezce a není dlouhý (7,4 km). V sobotu **6. května** můžete běžet **Zaječický búr**. Účastnit se mohou i nejmenší do pěti let, a to na trase 0,55 km. Senioři poběží 5 555 metrů a nejdelší ultra trasa je dlouhá 10 555 metrů.

Na sobotu **20. května** se pro vás chystá **Pochod Cestou kocoura Mikeše** a s ním otevření obnovené a doplněné naučné stezky. Ta povede z Hrusic nově až do Mukařova, přesně jak kocourek z Ladovy pohádky putoval podle knížky. Kromě tradičních pohádkových cedulí vás na dvacetišestikilometrové trase obveselí i nová razítkovací hra. V cíli bude nachystáno překvapení a slavnostní veselice.

V neděli **11. června** se rozloučíme se školním rokem posledním devátým závodem **Poháru Ladova kraje**. Po odběhnutém závodě na **Mnichovické běhne** na Šibeničním vrchu vyhlásíme a odměníme absolutní vítěze a vítězky sedmého ročníku.

Druhá půlka roku je ještě daleko, přes léto se ale určitě bude konat mnoho obecních akcí. Aktuální informace najdete na našem webu, facebooku i instagramu. **Na www.laduv-kraj.cz se můžete přihlásit k odběru aktualit přímo do svého e-mailu.**

V září se poběží první ze série závodů dalšího, už osmého ročníku Poháru Ladova kraje **Hrusický dobroběh**. V říjnu jej následuje **Lesní běh v Říčanech** a v listopadu zavoní husa na **Svatomartinském běhu v Kunicích** u zámku Berchtold. **Mikulášským během ve Struhařově** se opět přiblížíme k dalším Vánocům.

Do roku 2023 vám přejeme pevné zdraví a ať se vás drží jen to dobré!

Za Ladův kraj Hanka Bolcková

Únor bílý, pole sílí. A co platí pro nás?

Pranostiky o druhém měsíci praví, bude mrznout, čeká nás dobrá úroda a teplé léto. V případě bláta přijdou jarní mrazy a více letních dešťů. Nechme se tedy překvapit. Jak se cítíte vy, unavení? Mohou za to krátké dny, což se během února rapidně změní. Lednový den má asi osm hodin přirozeného světla. V únoru vyjde slunce už kolem sedmé a zapadne až po páté. Na konci měsíce to třeba i zavoní jarem.

Než přijde jaro, zkusme si dobít baterky na čerstvém vzduchu. Procházka, běh či jízda na kole nás nic nestojí a posílí více než tisíc doktorů. Máme navíc to štěstí, že žijeme v kraji, kde je kam vyrazit. Inspirovat se můžete třeba na našem webu. **V rubrice stezky naleznete informační letáky s mapami tras z celého mikroregionu Ladův kraj.**

Pokud na své vycházce či projížďce objevíte třeba poškozenou informační tabuli, lavičku, odpadkový koš nebo stojan na kola, prosím, dejte nám vědět. Napište, zavolejte nebo pošlete fotku s udáním lokality. Pomůžete nám, dozvíme se tak, kde a co opravit. Podpořit Dobrovolný svazek obcí Ladův kraj, zvláště údržbu jeho stezek, můžete i jinak. **Staňte se „ladovákem“.** Tím, kdo nosí naše **ladovské tričko. Veškerý zisk z prodeje putuje na účet veřejné sbírky, určené na opravy stezek.** (č. ú. 107–1172230237/0100). Jak si tričko pořídit? Vše najdete na hlavní straně našeho webu, stačí načíst QR kód. Předem děkujeme za pomoc či každou věnovanou korunu. Děkujeme, že vám náš kraj není lhostejný.

Na webu se můžete přihlásit také k odběru novinek (newsletteru) přímo do svého e-mailu. Nemělo by vám pak uniknout nic ze společenského života obcí, místní kultury i sportu. Pokud rádi fotíte, třeba jen na mobil, nebo vás zajímají fotky přírody, registrujte se do naší foto skupiny na facebooku. Má název **LADUV KRAJ VE FOTOGRAFII** a uvítáme rádi další členy. **Ať už je sníh nebo není, užívejte pohybu venku v naší malebné krajině a mějte pevné zdraví!**

Za Ladův kraj Hanka Bolcková

www.laduv-kraj.cz
facebook.com/laduvkraj
instagram.com/laduvkraj

Občanská poradna pomáhá na okrese Praha – východ i obětem trestných činů

Cesta integrace

Občanská poradna Cesty integrace, o.p.s., v sídle společnosti v Říčanech poskytuje obětem trestné činnosti, osobám ohroženým domácím násilím a dalším, které vymezuje zákon č. 45/2013 Sb. např. zvláště zranitelným obětem, jako jsou děti, senioři či hendikepovaní.

Právní pomoc poskytuje také osobám, které nejsou přímými účastníky domácího násilí či oběti trestných činů, ale jednájí v jejich zájmu, kdy podávají např. podněty či trestní oznámení. Jedná se zejména o blízké členy rodiny nebo přátele poškozených. K problematice kriminality se poradci dostávají přímo i nepřímou, třeba když s klienty řeší složité životní situace vyvolané domácím násilím mezi manžely či partnery nebo dluhovou problematiku (exekuce, oddlužení).

Trestná činnost se nevyhýbá ani okr. Praha – východ. Občanskou poradnu navštívila klientka (72 let) a informovala se o darování nemovitosti na dceru. To ještě netušila, co se stane po smrti jejího manžela. Soužití v době, kdy měla zřízeno věčné břemeno doživotního užívání bydlení dle darovací smlouvy, bylo vždy bezproblémové. Po smrti manžela vše nabralo jiných obrátek. Do domu se přestěhoval její vnuk a seniorka nemá v domě ani ve svých

místnostech klid, protože vnuk na ni útočí jak slovně, tak jí přemísťuje věci, uděluje jí zákazy a příkazy. Vyhazuje její věci ze společných prostor a už ji dokonce slovně i fyzicky napadl. Seniorka má dojem, že jí vnuk a jeho partnerka takovým nátlakovým chováním chtějí z domu vyštípát, aby ho měli volný jen pro sebe. Obává se, že když by dům uvolnila, že by ho dcera mohla výhodně prodat. Považuje vnučovo chování za ohrožující a mimo dobré mravy.

Klientce v občanské poradně byly poskytnuty informace o možnostech ochrany před domácím násilím, např. vykázaním, oznámením přestupku proti občanskému soužití či podání trestního oznámení. Byla jí vysvětlena možnost vypořádat věčné břemeno formou získání náhrady v podobě samostatného bytu. Mimo jiné bylo seniorce doporučeno jednat se svou dcerou, která je majitelka nemovitosti o vzniklé situaci v domě, a pokusit se najít řešení k uklidnění a bezpečnému vyřešení situace.

Občanská poradna je pro klienty Říčan a okolí k dispozici 4x týdně. V tomto týmu zkušených poradců máme profesionála pro pomoc obětem trestných činů a domácího násilí, právničku a sociální pracovnice.

KDE NÁS NAJDETE?

Na Masarykově náměstí 6/17 v Říčanech (blízká budova vpravo od vchodu do kostela), **každé pondělí a středu od 9 do 12 hodin, a od 13 do 17 hodin.**

Konzultační hodiny v úterý a čtvrtek jsou vyhrazeny pouze pro objednané klienty, a to od 9 do 12 hodin, od 13 do 15 hodin. Kontakt pro objednání: **tel.: 312 315 284, mobil: 721 516 274.**

E-mail: poradnaricany@cestaintegrace.cz, poradnaobetem@cestaintegrace.cz

Poradenství pro oběti a osoby ohrožené domácím násilím a trestnými činy je akreditováno Ministerstvem spravedlnosti ČR. Občanská poradna je finančně podpořena Ministerstvem spravedlnosti, Středočeským krajem i Městem Říčany.

Spolek ŠKAMNA Ondřejov ve spolupráci se Základní školou bratří Fričů Ondřejov pořádá

**v sobotu 1. 4. 2023
od 9 hod. do 13 hod.
v SKC Ondřejov**

Těšit se můžete na:
Dílničky Škamen: pletení pomlázek,
zdobení velikonočních kraslic
voskem, zdobení perníčků.
Výrobky dětí ze školní družiny a klubu.

Dále tradiční prodejci:
Textil od Miládky, výrobky z pedigu,
Jarní květiny od Nikoly z Květinového snu,
Strimelické uzeniny

Domácí občerstvení
A mnoho dalších...

**VELIKONOČNÍ
jarmark**

Vstupné je dobrovolné a bude použito na aktivity spolku zaměřené na podporu dětí a Základní školy bratří Fričů Ondřejov.

PŘIJĚTE S NÁMI PŘIVÍTAT JARO,
podpořit naše děti a spolek.

Spolek
ŠKAMNA
Ondřejov

Základní škola
bratří Fričů
Ondřejov

ZACHRAŇ ŽÁBU

Dobrovolníci ze spolku Mnichovickou krajinou již třetím rokem v lokalitě Šmejalka (rybník při cestě směrem na Ondřejov kousek za Hrusicemi) postaví při silnici zábrany, které mají žábám při jejich jarní migraci pomoci, aby je hromadně nepřejížděla auta. Ta zde často profičí velkou rychlostí, aniž by řidiči věnovali pozornost tvorečkům, kteří po generace táhnou do rybníku za silnicí, aby zde splnili svou reprodukční povinnost.

Čolek
horský

Ropucha obecná

Skokan hnědý

Jak se staví zábrana, aby se žáby nedostaly na silnici? Na kolíky se napne plachta a před ní se zakope sběrná nádoba. Ta se vystele listím a větvičkami, to proto, aby se měly chycené žabky kde schovat. Dobrovolníci kyblíky se žábami ráno a večer přenášejí do rybníka. Po skončení páření a kladení vajíček půjdou žáby zpět. Prosíme řidiče o ohleduplnost.

Co je jarní tah obojživelníků? Žáby se zhruba od půlky března až do května přesouvají ze zimovišť k vodním plochám. Některé druhy zůstávají věrné určitým místům rozmnožování po celé generace a vracejí se na ně každoročně. Pokud ztráty v žabí populaci způsobené dopravou na silnici překročí 25 %, není se často žabí společenství schopno s úbytkem vyrovnat a vyhyne. Překonání silnice je pro obojživelníky obtížné. Vozovku širokou 7 metrů překoná ropucha obecná v průměru za 28 minut, skokan štíhlý za 11 minut, ale třeba čolci za 48 min. Během jarního tahu urazí obojživelníci často ohromné vzdálenosti. Blatnice odskáče v průměru 500 m, skokan 1 200 m a ropucha dokonce 1 700 m. Smutné je, když taková žába, která překonala i několikakilometrovou vzdálenost, to nakonec finálně odskáče tak, že přijde o život na pár metrech asfaltu.

Ropucha obecná (*BufoBufo*) dosahuje délky okolo 7 až 15 cm a dožívá se 7 až 10 let. Za očima má jedové žlázy, které v případě ohrožení vylučují dráždivý toxin. Je aktivní především za soumraku a v noci. Kromě období rozmnožování žije samotářským způsobem života. Jejím úhlavním nepřítelem je člověk, ať už se jedná o auta či zamoření vody jedovatými látkami. Své zimní úkryty nalézají ropuchy v zemních dírách, pod pařezy, pod listím. Opouští je od poloviny března do začátku dubna, kdy putují k vodě, aby se mohly spářit. Vrací se do místa svého rodiště. Jak ale nacházejí cestu ke své rodné vodě, je dosud záhadou. Nejsou schopné vidět na větší vzdálenost a mimoto se okolí jejich cesty může značně měnit (stavby, silnice). Ropuchy ale dokáží

najít „své“ místo i v případě, že vodní plocha byla zasypaná. Předpokládá se, že tu existuje jistá souvislost se zemským magnetismem a měsíčními fázemi. I přes svou věrnost jsou ale ropuchy schopné rychle osídlit nové vodní zdroje. Populace samečků je mnohem početnější. Je jich čtyřikrát až šestkrát více než samic, proto se snaží vyhledat si vhodnou partnerku již cestou k vodnímu zdroji. Samci pevně obejmou partnerku v místech za jejíma předníma nohama a nechají se donést na jejich zádech až k vodě. Někteří nezadaní samci se snaží soka ze hřbetu samičky sundat. Přitisknutý samec je odkopává zadníma nohama a vydává obranné zvuky, které jsou v době rozmnožování slyšet téměř neustále.

Děkujeme všem dobrovolníkům, kteří se nočního a ranního sběru zúčastňují. Prosíme všechny další přátele žab, aby se zapojili. Napište na mnichovickoukrajinou@seznam.cz. Žáby je potřeba sbírat i v dalších lokalitách, jako je rybník za silnicí směrem na Třemblat, Myšlinský rybník a Obecník pod Šibeničním vrchem atd. Obojživelníci, stejně jako další drobní tvorové, z naší přírody mizí.

Těšíme se už zanedlouho na viděnou se žábami i s vámi dobrovolníky. Každá zachráněná žába se počítá.

Za spolek Mnichovickou krajinou
Klára Kabátová

2. ROČNÍK MEMORIÁLU JUDr. JOSEFA LANZENDÖRFERA V TENISE

Dne 30. prosince 2022 se na Šibeničním vrchu na Myšlíně uskutečnil 2. ročník tenisového turnaje seniorů jako vzpomínka na našeho kamaráda a spoluhráče Pepíka Lanzendörfera.

JUDr. Josef Lanzendörfer působil v obci v letech 1998–2002 jako starosta a posléze i jako člen zastupitelstva. Dlouhá léta byl výborným brankářem fotbalového týmu TJ Sokol Ondřejov. Po ukončení aktivní kariéry pracoval ve výboru oddílu kopané a tenisu.

Tenisový turnaj je pořádán ve spolupráci s tenisty ze Stříbrné Skalice, kam Pepík jezdil pravidelně každé úterý dopoledne si zahrát. Letošního turnaje se zúčastnilo 10 hráčů – Jiří Reček, Jiří Kroupa, Milan Malý, Goce Chadzitaskos, Pavel Vidlák, Pavel Procházka, Josef Vávra, Miroslav Andrлік, Rudolf Havlík a Ivo Císař.

Po nezbytné kávě na rozehrátí a vzájemném hecování následovalo krátké rozehrávání a pak už začal turnaj v rozlosovaných dvojicích. Turnaj sice probíhal v pohodové atmosféře, ovšem žádný míč nebyl nikomu dán zadarmo. Hrál se ve sportovním a soutěžním duchu, u všech hráčů byla patrná touha po vítězství.

Při závěrečném posezení byli vyhlášeni vítězové turnaje Ing. Rudolf Havlík a Jiří Kroupa, kterým byl předán putovní pohár. Připomínám,

že první ročník vyhráli Rudolf Havlík s Františkem Havlíčkem, který se bohužel tohoto turnaje nemohl pro nemoc zúčastnit.

Poděkování i obdiv patří všem zúčastněným hráčům, jejichž věkový průměr činil 72 let, a zvláště pak Jirkovi Rečkovi, nestorovi ondřejovského tenisu, který na poslední chvíli nahradil nemocného Františka Havlíčka. Jirkovi tak patří velký dík, neboť v jeho 81 letech je obdivuhodné, s jakým zápalem bojoval. V této souvislosti bych také rád ještě připomenul, že to bylo právě před 40 lety (1982), kdy zejména zásluhou Jiřího Rečka byly dokončeny a otevřeny tenisové kurty v Ondřejově.

Velké poděkování patří rovněž obci Ondřejov, která poskytla finanční příspěvek na pronájem haly, dále panu Tomáši Karpfingerovi za minerální vody a dceři JUDr. Josefa Lanzendörfera, paní Martině Česnekové za milé vánoční dárky.

Všichni hráči se shodli, že pokud jim to zdraví dovolí, určitě se sejdou při 3. ročníku memoriálu.

Milan Malý

MEMORIÁL	Rudolf Havlík + Jiří Kroupa	Pavel Vidlák + Pavel Procházka	Milan Malý + Josef Vávra	Jiří Reček + Goce Chadzitaskos	Miroslav Andrлік + Ivo Císař	Body	Pořadí v turnaji
Rudolf Havlík + Jiří Kroupa	P	6 : 1	6 : 4	6 : 0	6 : 4	8	1
Pavel Vidlák + Pavel Procházka	1 : 6	E	3 : 6	6 : 1	1 : 6	2	4
Milan Malý + Josef Vávra	4 : 6	6 : 3	P	6 : 2	4 : 6	4	3
Jiří Reček + Goce Chadzitaskos	0 : 6	1 : 6	2 : 6	Y	0 : 6	0	5
Miroslav Andrлік + Ivo Císař	4 : 6	6 : 1	6 : 4	6 : 0	2022	6	2

KULTURNÍ OKÉNKO NEJEN Z ONDŘEJOVA

OPĚT SE POKUSÍM ČTENÁŘE SEZNÁMIT S KULTURNÍM ŽIVOTEM MIMO ONDŘEJOV.

Prvním inspirativním zážitkem byl koncert v Rudolfinu v Praze. Koncert, kde byl hostem dirigent Jakub Hruša a při kterém měla světovou premiéru Symfonie č. 7 pro symfonický orchestr a koncertantní marimbu, op. 153., kterou složil Jaroslav Krček, narozený roku 1939. Koncert byl mimořádný, neboť vidět dirigovat šéfdirigenta Bamberšských symfoniků bylo pro laika ohromným zážitkem. Jaroslav Krček se na konci své symfonie přišel pozdravit s publikem. Dále filharmonici zahráli Bohuslava Martinů, což byl Koncert pro housle, na které výborně zahrál řecký houslista Leonidas Kavakos. A poslední skladbou byla Janáčkova Sinfonietta. Jen pro připomínku, Jakub Hruša přijel před pár lety na pozvání manželů Mořkovských do knihovny Astronomického ústavu AV ČR v Ondřejově.

Kniha Srdce Evropy je velmi zajímavě pojatý román Pavly Horákové, která pomocí dějin hledá své kořeny až ve Vídni. Zároveň hledá vlastní cit a vlastní budoucnost. Vezme čtenáře na výlet do Vídně. V románu autorka využívá deníku, který jí zanechala moravská venkovanka Kateřina. Ta žila ve Vídni v první polovině 20. století. Když ještě četbu knihy propojíte s výletem do Vídně, zjistíte, jak moc je Vídeň nádherná. Svě stopy zde zanechali zajímaví architekti, výtvarníci, hudebníci. Vídeňský ústřední hřbitov je druhý největší hřbitov v Evropě. Jsou na něm pochováni 3 miliony osob. Nádhernou architekturu Vídně krásí domy Adolfa Loose, Otty Kolomana Wagnera, práce Mosera Kolomana, který dělal výzdoby fasád secesních domů ve Vídni.

Romana Brilová

Závěr roku v kostele

Jestli za něco mohu ze srdce poděkovat, tak je to za možnost každý prosinec uzavřít nádherným koncertem pro děti a s dětmi právě v kostele sv. Šimona a Judy v Ondřejově. Je to pro mě jedna z nejkrásnějších chvil, kdy si říkám, že má naše práce smysl. A kdy cítím, že jsme si se všemi nejbliž.

Už jen ten pocit, že náš kostel krásí Ondřejov po staletí a je nádherný. Natož když můžeme s paními učitelkami do kostela přivést děti a společně si poslechnout koledy, které nádherně zpívá Jan Ericsson za doprovodu Pepíka Zichy na varhany a vynikajících hudebníků Lukáše a Kamily Mořkových, až se mi pohádkově tají dech, že je to vůbec možné. Loňský kalendářní rok jsme uzavřeli sérií koled v podání výše uvedených hudebníků. Druhá část koncertu byla v režii dětí, kdy zpívaly koledy za doprovodu kytary Kamily Mořkové a poté děti zahrály na flétnu: „Halí, belí.“ Na závěr zazněla píseň: „Jdou zástupy věrných.“ Věřím, že silný zážitek z kostela si přinesly i děti. Koncert je určen pouze dětem, aby se mohly plně soustředit na kostel a jeho atmosféru. Kdo by si chtěl koncert poslechnout, je uložen na webu mateřské školy.

Ráda bych z celého srdce poděkovala svým kolegyním, které opět odvedly velmi kvalitní práci s dětmi. Moc si všech vážím.

*Mgr. Romana Brilová,
ředitelka Mateřské školy Ondřejov*

Předškolní vzdělávání není prázdný pojem

Mnohým se může zdát, že je předškolní vzdělávání prázdný pojem. Že je přece důležitá až základní škola, kde dostávají žáci známky. V mateřské škole si děti přece jen hrají. Jako učitelky mateřských škol se s tímto názorem setkáváme často. I když už mnozí pochopili, že to tak není. Pojďme se na problematiku předškolního vzdělávání podívat podrobněji...

Jak jste si jistě všimli, přibývá dětí s odkladem školní docházky. Věřte mi, že nám tento trend nedělá vůbec radost. Přibývá dětí s opožděným nebo narušeným vývojem řeči. Přibývá dětí s problémem ve zrakové a sluchové diferenciaci. Přibývá dětí s motorickým

řeči. A samozřejmě výslovnost hlásek. Většinou se jako společnost zaměřujeme na výslovnost hlásky R, Ř někdy L. Ale mnoho lidí v celkové populaci má problém ve výslovnosti dalších hlásek. Další rovina je rovina rozvoje slovní zásoby. Tady je naprosto jednoznačné, že bychom si

neklidem a s poruchou pozornosti. Před deseti lety byly na třídu třeba dvě, tři děti s výše uvedenými problémy. Dnes je to obráceně. Často si kladu otázku, proč to tak je? Ale odpověď nenacházím. Ještě před několika lety se děti dokázaly na flétnu do Vánoc naučit zahrát 4 koledy. Dnes se děti dokážou naučit jednu píseň. Děti si nezvládnou zapamatovat básničky, o běžné pohádky nemají zájem. Jsou totiž na ně dlouhé. Jak by pravil klasik: „Kde je zakopán pes?“ Na to se ptám velmi často. Zaměřím se na vysvětlení několika důležitých oblastí.

LOGOPEDIE

Logopedie není jen nácvik správné výslovnosti hlásek. Logopedie má několik rovin. Mezi tyto roviny patří výslovnost, slovní zásoba, pragmatická rovina řeči neboli obsahová, to je sdělení, které nám chce dítě říct a gramatická rovina

s dětmi měli povídat, klíčové je čtení pohádek. Čtení nenahradí poslech pohádek, nebo sledování pohádky v televizi. Děti by se měly učit i básničky. Dnes je celospolečenský problém a debata i v odborných kruzích nad tím, že by se děti neměly učit memorovat. Proč, se ptám? Ublížilo někomu z nás, že nás v dětství rodiče naučili básničky? Nebo ve škole Polednici? Myslím, že trauma z toho nikdo z nás nemá. Dokonce některé učivo se nedá naučit jinak než memorováním. Pragmatická rovina je rovina řeči, která je bohatá na myšlenky, dítě používá rozvitá souvětí, umí pracovat se slovy. A zase jsme u toho, že dítě potřebuje mít řečovou zkušenost. A poslední rovina je gramatická rovina řeči. Často se v mateřské škole setkáváme s tím, že dítě má i v předškolním věku agramatismus, což by už nemělo v tomto věku být. Pokud rodič zaznamená u svého dítěte některé z výše uvedených problémů, měl by se obrátit na

logopeda, který by udělal dítěti depistáž a navrhl řešení a postup na odstranění logopedických vad. Existuje mnoho her na rozvoj řeči. A především je potřeba začít včas. Poslední rok před nástupem do školy je už pozdě. Zvláště, když má dítě ještě narušený nebo opožděný vývoj řeči.

DYSFÁZIE

Často se setkáme s dětmi, které mají vývojovou dysfázii. Je to porucha, při které má dítě velké nedostatky ve slovní zásobě, gramatice, stavbě věty a ve výslovnosti. Děti s takovými projevy při výslovnosti by měly navštívit logopeda, který začne společně s rodiči pracovat na nápravě. Takové dítě bude zcela jistě potřebovat odklad školní docházky. Všechno dohoní, ale potřebuje mít čas dozrát.

VÝCHOVA CHLAPCŮ V ČECHÁCH

Dalším velkým problémem dnešní doby je výchova chlapců. Přemýšlejme, jaké chlapce chceme vychovat. Abychom z chlapce vychovali muže, měli bychom mu dát tyto možnosti:

- Předávat od malička odpovědnost.
- Nechat ho zažívat riziko a dopady svých rozhodnutí.
- Je potřeba, aby se mohl rvát... (samozřejmě přiměřeně).
- Je potřeba, aby trávil čas s muži.
- Musí zažívat fyzické nepohodlí (stan, voda, procházky nočním lesem, odloučení od rodičů).
- Je potřeba vnímat rozdílné zákonitosti v přístupu k chlapcům oproti dívkám.

Pomozme našim chlapcům stát se muži. Jinak jejich roli budou muset přebrat dívky a ženy, to přece nechceme. Vychovejme

z kluků kluky. Poslední dobou je trend opačný.

ODKLAD ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Na závěr bych se dotkla odkladu školní docházky. Je to tristní, kolik odkladů školní docházky dětí máme celkově v celé republice. Pokud je odklad školní docházky oprávněný, to je samozřejmě v pořádku. Často se však setkáváme s fenoménem, že děti odklad školní docházky nepotřebují. Ti se potom v mateřské škole nudí, nic jim není dobré, mají sklony provokovat ostatní děti. Jenže mateřská škola nemůže zasahovat do kompetencí základní školy. Nemůže takovému dítěti suplovat školní vyučování. A co s takovým dítětem? Musíme to jediné zvládnout. A nejen my, o nás tak nejde, ale především o ostatní děti a dokonce o dítě samotné. Proto bych apelovala na rodiče, nedávejte dětem odklad školní docházky, pokud nemáte důvod. Důvody můžete probrat s námi. Máme děti dobře zmapované. Víme, jak se chová v kolektivu, a víme, jestli je dítě zralé postoupit do základní školy. A naopak, pokud dítěti navrhneme odklad školní docházky, máme pro to velmi silné důvody. Vidíme, jak dítěti jde předškolní příprava, socializace a sebeobsluha, zda-li je, či není bázlivé anebo hravé. Máme mnoho nástrojů pedagogické diagnostiky a kombinujeme je.

Je toho mnohem víc, čeho bych se mohla dotknout, ale nechci psát složitý a dlouhý článek. Jen jsem chtěla, aby rodiče věděli, s čím se dnes a denně potýkáme. A kde děti mají rezervy, které jsou pro nás učitelky výzvou.

*Za Mateřskou školu Ondřejov
Mgr. Romana Brilová*

Neviditelná výstava

Vyzkoušeli jste si někdy zavřít oči a pohybovat se třeba jen v prostředí, které dobře znáte? Ne? Naše třída 3.A si to vyzkoušela rovnou v neznámém prostředí. V úterý 31. ledna 2023 jsme se vydali do Prahy na Neviditelnou výstavu. Těšili jsme se, že si vyzkoušíme různé kompenzační pomůcky pro slepé nebo zrakově postižené lidi a procházku ve tmě.

Navzdory očekávané nekomfortní situaci musím říct, že žádný z nás nevyslovil nahlas obavy z absolutní tmy. Po příjezdu jsme byli srdečně přivítáni na recepci částečně zrakově postiženými zaměstnanci výstavy. V otevřených prostorách jsme si pak mohli vyzkoušet kompenzační pomůcky, skládat lego a dětské vkládačky se škraboškou. Ač to zní jednoduše, ve skutečnosti tomu tak vůbec nebylo. K dispozici byla celá Braillova abeceda, ze které si děti mohly skládat vzkazy.

Po několika skupinkách jsme vcházeli do absolutní tmy. Prostory byly rozděleny do několika nasimulovaných prostředí – ocitli jsme se například v kuchyni, obývacím pokoji, na rušné ulici, v lese a v baru. V každém prostředí na nás působily odpovídající zvuky a mohli jsme hmatem rozpoznávat předměty, které se zde nacházely. Procházka samotná trvala asi 45 minut a celá probíhala samozřejmě pod vedením slepého člověka. Největším překvapením bylo, jak dobře se slepí ve tmě pohybují a orientují. My jsme se totiž po vstupu do tmy orientovali velice těžko, průvodci věděli ale přesně, co kde, kdo dělá. Najednou jsme byli ti slepí my a ne oni.

Po prohlídce jsme si sdíleli své dojmy a zážitky. Věřím, že právě učení zážitkem předá dětem nesmazatelné postoje k lidem, kteří jsou různě zrakově postižení, a povede je k nápomoci a pochopení nejen těchto znevýhodněných osob. Návštěvu velice doporučujeme. Můžete si zde objednat i večeři, ochutnávku vína, nebo třeba absolvovat neviditelnou procházku Prahou.

Bc. Lucie Píšíšová, třídní učitelka

Dny se prodlužují a přichází jaro

Každý už pocítujeme, jak se prodlužuje den. 2. února to bylo „Na Hromnice o hodinu více“. A jak to bylo přesně?

No nebylo to o hodinu více, ale ještě více, den byl od zimního slunovratu delší o 1 hodinu a 18 minut. Ale samozřejmě v pranostice lépe zní „na Hromnice o hodinu více“ než „den se prodloužil o 1 hodinu a 18 minut“. Dny se stále prodlužují a bude to tak až do letního slunovratu 21. června 2023. Mezitím ale proběhne jaro. To astronomické začne 20. března ve 22:24 středoevropského času (tedy toho času, který aktuálně používáme), nastane jarní rovnodennost a den a noc budou přibližně stejně dlouhé. A proč jen přibližně? Protože sluneční kotouč není bodový, navíc se jeho paprsky v naší atmosféře ohýbají, v den „rovnodennosti“ tak bude Slunce viditelné nad obzorem přibližně 12 hodin a 8 minut. A tak s přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem se rovnodennosti nejvíce přiblíží už sobota 18. března 2023, kdy den bude dlouhý 12 hodin a 1 minutu.

Jaro je za humny a na jaře na hvězdárně už také začínají akce pro veřejnost. O státním svátku **1. května začnou prohlídky pro veřejnost**. Až do konce září každou sobotu, neděli a o svátcích vždy **v 10, 13 a 16 hodin**. Zatímco areál hvězdárny je volně přístupný, do budov se dostanete s průvodcem právě jen v těchto termínech. Prohlídky se konají za každého počasí, jen jsou tu drobná omezení, se kterými je třeba počítat – budovy nemají bezbariérový přístup a v historických kopulích je zúžený prostor. Exkurze trvá asi dvě hodiny a ujde se při ní asi 1,5 km. Prohlídky jsou vhodné i pro rodiny s dětmi, malé děti ale doporučujeme ponechat doma, aby se přece jen nenudily.

Dny otevřených dveří 19. a 20. května
Zveme vás na tradiční Dny otevřených dveří na observatoři, které se uskuteční v pátek 19. a v sobotu 20. května. Po oba dny pro vás budou otevřena naše odborná pracoviště a budete si je moci prohlédnout s výkladem odborníků. Na pátek zveme také školy. Otevírací doba po oba dny 9 až 18 hodin, v pátek a sobotu večer navíc za jasného počasí pozorování oblohy dalekohledem. Doprovodný program. Vstup i doprovodný program zdarma. Program najdete na webu Astronomického ústavu AV ČR – www.asu.cas.cz.

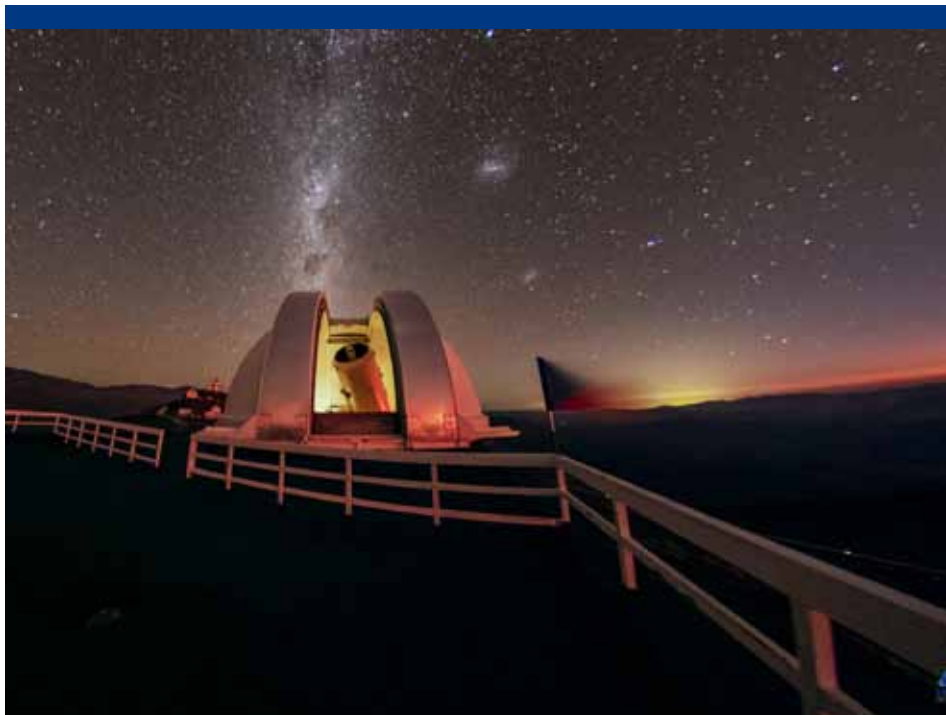
Česká republika je již 15 let členským státem Evropské jižní observatoře

VÝZKUM VESMÍRU SE DNES NEODEHRÁVÁ NA JEDNÉ HVĚZDÁRNĚ A NA JEDNOM VÝZKUMNÉM PRACOVIŠTI, ALE V DRtivÉ VĚTŠINĚ PŘÍPADŮ JE MEZINÁRODNÍ. JEDNÍM Z VRCHOLŮ SPOLUPRÁCE V ASTRONOMII JE EVROPSKÁ JIŽNÍ OBSERVATOŘ. TATO NADNÁRODNÍ INSTITUCE SI V LOŇSKÉM ROCE PŘIPOMĚLA 60 LET EXISTENCE A ČESKÁ REPUBLIKA ZÁROVEŇ 15 ROKŮ OD VSTUPU DO ESO (EUROPEAN SOUTHERN OBSERVATORY). K TĚTO PŘÍLEŽITOSTI PROBĚHLA 21. ÚNORA 2023 VE FRÝDLANTSKÉM SALONKU SENÁTU PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY KONFERENCE ZA ÚČASTI GENERÁLNÍHO ŘEDITELE ESO PROFESORA XAVIERA BARCONSE, ORGANIZOVANÁ 1. MÍSTOPŘEDSEDOU SENÁTU PROFESOREM JIŘÍ DRAHOŠEM A MÍSTOPŘEDSEDOU VÝBORU PRO EVROPSKÉ ZÁLEŽITOSTI SENÁTU DR. JIŘÍM DUŠKEM.

Česká republika se připojila k ESO 30. dubna 2007 jako první členská země ze střední a východní Evropy. Čeští vědci a inženýři během let významně přispěli k činnosti organizace, teleskopů i národních dalekohledů na observatořích ESO:

- V rámci Velké výzkumné infrastruktury EU-ARC.CZ provozujeme na ondřejovské hvězdárně Regionální centrum Observatoře ALMA (ESO je evropským partnerem v celosvětovém projektu ALMA) poskytující spojení mezi observatořemi ALMA a vě-

deckou komunitou a zajišťující podporu pro veškerá pozorování Slunce.

- Jsme členem vznikajícího konsorcia CTAO ERIC, které bude provozovat observatoř Cherenkov Telescope Array (CTA) pro pozorování kosmického gama záření s velmi vysokou energií (ESO bude provozovatelem jižní části CTA).
- Téměř polovina pozorovacího času dalekohledu DK154 na observatoři ESO La Silla je využita českými astronomy pro výzkum asteroidů a proměnných hvězd, včetně zapojení do kosmické mise DART (NASA). Pozorování se odehrávají řízením na dálku, jednak

z pracovny v Kosmické budově, jednak z kopule od Mayerova dalekohledu (to je ta poslední kopule až za velkou kopulí Perkova dalekohledu).

- V rámci mezinárodního projektu PLATOSPEC pod vedením vedoucího skupiny exoplanet Stelárního oddělení Astronomického ústavu AV ČR byl znovu zprovozněn a modernizován teleskop E152, také na observatoři ESO La Silla. Modernizovaný teleskop bude sloužit především k výzkumu extrasolárních planet – žhavému tématu současné astronomie.

Pavel Suchan

Jsme zastoupeni také v řadě řídicích a poradních orgánů ESO.

Excelentní výsledky českých vědců

1. Tým pod vedením českých a francouzských astronomů použil dalekohled VLT k zobrazení 42 největších objektů hlavního pásu planetek. Jde o nejdetailnější pozorování takto početné skupiny, které pomohlo vysledovat jejich původ ve Sluneční soustavě.
2. Čeští astronomové ze Slunečního oddělení na ondřejovské hvězdárně se významně podíleli na vývoji režimu pozorování Slunce pomocí interferometru ALMA. Vedli přitom celou evropskou účast na tomto projektu. Úspěch v roce 2017 demonstrovali impozantním zobrazením sluneční skvrny. Od září 2022 jsou zodpovědní za další mezinárodní projekt, který má umožnit slunečním fyzikům profitovat z velkého prostorového rozlišení, kterým observatoř ALMA disponuje.
3. Mezinárodní skupina vědců pod českým vedením se zabývá molekulárním plynem galaxií v kupách. Skupina byla vůbec první, kdo tuto fázi plynu v ohonu jedné z galaxií detekoval, a nastartovala tím intenzivní výzkum této oblasti evoluce galaxií. K detailnímu studiu těchto objektů využívá skupina dalekohled VLT a interferometr ALMA.
4. Byli jsme součástí týmu, který v roce 2022 pomocí dalekohledu VLT odhalil, že se v „nejbližším systému s černou dírou“ HR 6819 žádná černá díra nenachází.
5. Podíl máme i na pozorování první supernovy, která byla doprovázena mimořádně dlouhým zábleskem záření gama v roce 2015.
6. Tým vědců s českým přispěním pozoroval průlet prachového oblaku kolem supermasivní černé díry ve středu naší galaxie. Objekt průlet přežil, což by mohlo znamenat, že jde o mladou hvězdu.

Na těchto výzkumech se významnou měrou podílí Astronomický ústav AV ČR. Jsme v tom správném „klubu“. Evropská jižní observatoř za přispění České republiky nyní staví největší dalekohled světa o průměru zrcadlového objektivu 39 metrů.

HVĚZDNÉ SKC

Sportujeme, tančíme a hostíme hvězdy

AKADEMIE SKC 22. DUBNA. Děti se chtějí předvést, přijďte je podpořit.

MALINA BROTHERS 29. DUBNA. Konečně si tuto bluegrassovou kapelu budeme moci pořádně vychutnat.

PŘÍMĚSTSKÉ TÁBORY SKC. Budou už po šesté, letos chystáme dva: 17.–21. 7. a 14.–18. 8.

NOVINKY V SKC

Příznivci karate či Taekwon Do jsou v Ondřejově dlouhodobě saturováni (karate v pondělí pod vedením Kristiny Bosákové, Taekwon Do trénují Machotovi ve středu a v neděli). Letos v SKC přibyl bojové umění **Bujinkan**. Tréninky jsou každý čtvrtek od 17:30 do 19 hodin. První lekce je pro každého zdarma, každá následná lekce stojí 150 Kč. Tréninky vede Petr Holub: „Bujinkan jsem začal trénovat v roce 2004 v Nizozemí a následně od roku 2006 pod vedením Pavla Slavíka z Bujinkan Dojo Prague v Praze. Pavel Slavík se věnuje velmi intenzivně Bujinkanu od roku 1991 a je to jeden z nejstarších studentů tohoto bojového umění v České a Slovenské republice. Bujinkan Ondřejov spadá pod organizaci Bujinkan Dojo Prague, kterou založil právě Pavel Slavík. Více informací o Bujinkanu a jeho historii najdete na webových stránkách <https://www.bujinkanprague.com/>. S Pavlem jsem měl možnost navštívit dvakrát také tréninky v Japonsku, kolébku tohoto bojového umění. Návštěva Japonska a mít možnost trénovat přímo u zdroje je velmi cenná a úžasná zkušenost, která posune člověka ve studiu tohoto bojového umění vždy o kus dál. Během studia jsem měl ovšem také možnost trénovat s mnoha jinými učiteli z Evropy a ze světa.“ Pokud vás tradiční bojová umění zajímají a budete se chtít přijít podívat anebo si trénink ideál-

ně rovnou vyzkoušet, stačí, když si vezmete sportovní oblečení.

TERAPIE I WELLNESS

Naším unaveným či porouchaným tělům se v SKC věnuje fyzioterapeutka Tereza Pígllová. „Fyzioterapie je zdravotnický obor zaměřený na diagnostiku a terapii poruch pohybového systému. Určení správné diagnózy, tj. nalezení příčiny obtíží, bývá v terapii klíčové. Často se jedná o následek špatných pohybových stereotypů pacienta. Z nich pramení nevyvážené zatížení kloubně-svalového aparátu. Následkem je bolest, která je zprvu akutní a při neměnných podmínkách přechází do chronicity. Je varovným a ochranným mechanismem těla a měla by být pozvánkou do fyzioterapeutické ordinace. Dlouhodobé přetěžování pohybového aparátu vede ke strukturálním změnám, které jsou ovlivnitelné jen minimálně nebo jsou nevratné. Je důležité řešit své obtíže včas. Mohu vám pomoci s bolestivými stavy pohybového aparátu i s jejich prevencí (např. u dospívajících). Se SKC spolupracuji od roku 2019, nyní se pomalu začínám vracet po mateřských povinnostech. Prostory jsou štedré co do velikosti a vybavení, avšak nejsou bezbariérové. V případě vašeho zájmu mě neváhejte kontaktovat, těším se na setkání.“ Mgr. Tereza Pígllová, Ph.D. tereza.pigllova@seznam.cz

Mgr. Tereza Pígllová

Anebo se můžeme svěřit do rukou maséra Toma Ondruše, který nabízí **masáže teplými lávovými kameny**. Příjemná harmonizující masáž. Lávové kameny dlouho drží teplotu, kterou díky jejich vibrační frekvenci dokážou dostat hluboko pod kůži. Tímto způsobem napomáhají uvolnit bloky, svalovou ztuhlost, uvolnit lymfatický systém. Pomáhá při ztuhlosti svalů, bolesti zad, syndromu těžkých nohou a rukou. Pro masáž se používá kvalitní olej, obohacený o redoxní signální molekuly, které napomáhají přirozené regeneraci těla a jeho samouzdravování. Aby lymfatický systém a energie v těle probíhaly správně a plynule, doporučuje masáž celého těla, která trvá 90 minut. Budete se pak cítit jako znovuzrození. Více tom.ondrus@hotmail.com.

KAM S DĚTMI V LÉTĚ?

Už po šesté organizujeme v SKC příměstské tábory. Oba stojí 3 000 Kč, nástupy u obou jsou od 7:45, vyzvedávání je do 16:30. U obou zajistíme celodenní stravu a program.

■ ČERVENEC 17.–21. 7.

Pro děti od 6 do 14 let. Program: výlety s bojovkou, tvoření, venku fotbal, vevnitř v tělocvičně vybíjená a další hry. Přihlášky na skcvondrejove@seznam.cz.

■ SRPEN 14.–18. 8.

Pro děti od 8 do 13 let. Program bouldering na stěně, hry v tělocvičně, v případě hezkého počasí i venku, bojovka. Přihlášky na tom.ondrus@hotmail.com.

DUBEN NABITÝ AKCEMI

„Víte, kdy si uvědomíme, kolik talentovaných dětí na Ondřejovsku máme a jak schopní a obětaví jsou lektoři SKC? Vždy na Akademii SKC,“ říká manažer SKC Hynek Kašpar. I letos se děti z řady kroužků, například balet, Taekwon Do, parkour, karate, sebeobrana, mažoretky či Hip hop pochlubí svými výkony. Přijďte je podpořit v sobotu 22. dubna od 13:30.

„A na místě si budete moci koupit lístky na koncert Malina Brothers za výhodnou

Malina Brothers

cenu 280 Kč, tuto cenu mohou mít i ti, co si o lístky napíší na skcvondrejove@seznam.cz. V den koncertu budou lístky stát 350 Kč," doplňuje Hynek Kašpar. Koncert Malina Brothers začne v sobotu 29. dubna v 19:00. A co se v životě sympatáků z této bluegrassové skupiny odehrálo od podzimu 2021, kdy v SKC koncertovali naposledy? Odpovídá Pepa Malina: „Začali jsme pracovat na novém autorském albu, které bychom rádi vydali v lednu

2024, z tohoto připravovaného CD zahráme několik ukázek. Například autorskou píseň *Ledňáčci nad Metují* (hudba Pepa Malina, text Radůza), která odkazuje na domovinu všech členů skupiny. Na sklonku roku 2022 jsme navštívili několik univerzit v USA, kde proběhla setkání se studenty v rámci programu mezinárodní výměny kulturního dědictví. V rámci cesty jsme také odehráli několik koncertů v Tennessee, Severní Karolíně a Kentucky. Po vlažné sezoně 2021,

kteřá byla poznamenána Covidem, jsme opět naplno nasedli do koncertního rychlíku. Lidé se opět naučili chodit na koncerty. Přece jen je znát, že kulturní povyražení je důležitý relax pro mnoho z nás. Tuhle formu socializace asi nic nenahradí. Posлуhači jsou vděční, když přijedeme a máme mnoho pozitivních reakcí. V Ondřejově tomu také nikdy nebylo jinak, takže se opět moc těšíme do SKC!“
A na podzim chystá SKC třeba komedii *Hledám milence*, zn.: spěchá!!

Za kolektiv SKC

Dita Fuchsová a Hynek Kašpar

ZKRÁCENÁ PRAVIDLA PRO ZVEŘEJŇOVÁNÍ PŘÍSPĚVKŮ

UZÁVĚRKA PRO DALŠÍ ČÍSLO OZVĚN JE 20. KVĚTNA 2023

Příspěvky zasílejte na adresu redakce: ozvenyondrejov@gmail.com.
Výjimečně lze příspěvek odevzdat na podatelně OÚ.
Texty příspěvků zasílejte ve standardním formátu .doc, .docx. Nevkládejte do textu fotografie a grafické materiály, tyto musí být dodány jako samostatné soubory, ve formátech .jpg, .tiff, případně .pdf. Fotografie musí vyhovovat požadavkům pro tisk.

**V sobotu 29. 4. 2023
se v areálu hvězdárny
koná**

Ondřejovský maraton 5.A

Žáci 5.A ZŠ bratří Fričů Ondřejov se chystají společně uběhnout 42,195 km v historické části hvězdárny a srdečně tímto zvou všechny příznivce sportu a astronomie, aby přišli a svou účastí podpořili jejich společný běh.

Občerstvení zajištěno.

START 10:00 HOD

OZVĚNY, časopis pro obyvatele Ondřejova, Třemblat a Turkovic. **Vydavatel:** Obec Ondřejov, IČ: 00240567, adresa: Choceradská 62, 251 65 Ondřejov. Vychází čtvrtletně, je distribuován do schránek Českou poštou, číslo registrace: MK ČR E12695, elektronická podoba www.obecondrejov.cz. **Redakční rada:** šéfredaktorka Mgr. Romana Brilová, redakční rada Mgr. Kamila Motková, Ph.D., Hynek Kašpar
Kontakt: ozvenyondrejov@gmail.com. **Grafická úprava:** Studio Franklin, Nám. Míru 9/820, Praha 2, tel.: 222 510 268 **Tisk:** Label, Kutná Hora.

Česká mše Vánoční 17. 12. 2022

